

Vesa Engdahl
Päästrategi, S-Pankki ja FIM

Suomen talouskasvu jatkuu nihkeänä

Maailmantalouden veto heikentymässä

Maailmantalous on kasvamassa pitkän aikavälin keskiarvoa hitaammin kuluvana vuonna. Tämä tarkoittaa, ettei vientikysyntä tue merkittävästi Suomen taloutta. Lisäksi maailmantalouden kasvu nojaa tänä vuonna korostuneesti yksityiseen kulutukseen, ei niinkään teolliseen valmistamiseen ja investointeihin, jotka ovat vientiteollisuudellemme olennaisia kysynnän lähteitä. Suomen talouskasvu jääkin tänä vuonna kotimaisen kysynnän vauhdittumisen varaan. Näin ollen vaikka Suomen talous piristyisi, S-Pankki ei näe edellytyksiä merkittävään talouskasvun kiihtymiseen.

USA:n talous kasvaa kohtuullista vauhtia, mutta kasvumomentum on heikkenemässä. Kiinan talouskasvun hidastumisen odotetaan jatkuvan, mikä luo ikävän varjon koko maailmantalouden ylle. Euroalueella ei puolestaan näytä olevan juuri toivoa päästä irti kriisistään. Talouden rakenteellisia ongelmia ei ole kyetty ratkaisemaan samalla, kun pakolaisongelma ja Ison-Britannian mahdollinen ero Euroopan unionista tuovat uusia taloudellisia ja poliittisia haasteita.

Vaikka euroalueen talous on kulkemassa huonosta kohti parempaa, alue on maailmantaloutta heikommassa vedossa. Finanssikriisin ja valtioiden velkakriisin perintönä korkea työttömyys ja velkaantuneisuus haittaavat kasvua, joten mihinkään kovaan nousukiitoon euroalueen ei voida odottaa lähtevän. Euro maiden talouden vaatimaton nousu yhdistettynä olemattomaan inflaatioon saavat Euroopan keskuspankin jatkamaan määrällistä elvytystä ja pitämään ohjaukskorkonsa erittäin alhaisella tasolla vielä pitkään. Keskuspankin voidaan odottaa aloittavan paluun normaaliin rahapolitiikkaansa vasta, kun euroalueen toipuminen on selkeästi käynnissä ja deflaatoriski väistynyt. Tämä tarkoittanee aikaisintaan vuotta 2018. (Taulukko 1)

Elvyttävän rahapolitiikan taloudelle aiheuttamat haitat ovat pahenemassa ja teho heikkenemässä. Viimeisimmät Euroopan keskuspankin koronlaskut ja lupaukset lisäelvytyksestä eivät ole saaneet aikaan totutun kaltaista riemukasta vastaanottoa markkinoilla. Euroopan keskuspankillla on menossa riskipitoinen rahapolitiikkakokeilu, jonka tuloksista ei ole takuita. Keskuspankkiirit ovat kertoneet, miten pankki haluaa laittaa rahan liikkeelle vahvistamaan ensin finanssitaloutta ja ennen pitkää myös reaalityaloutta. Massiivisen elvyttävä rahapolitiikka ei ole kuitenkaan saanut euroalueen talouksia vahvaan nousuun, eivätkä näytöt kyvystä generoida inflaatiokaan ole kovin vakuuttavia. Finanssimarkkinat ovat toistaiseksi hyötynneet keskuspankkien rahakokeesta enemmän kuin reaalityalouden. Esimerkiksi osakemarkkinat ovat lentäneet keskuspankin elvyttävän politiikan ja runsaan likviditeetin tuoman nosteen turvin samalla, kun taloudet euroalueella ovat kärsineet taantumasta tai kasvaneet kituuttaen. Raha on kanavoitunut mitä monimaisempiin riskisiin sijoituskohteisiin, kuten osakkeisiin, kiinteistöihin ja yrityslainoihin, ja pönnittänyt niiden hintoja viime vuodet.

Euroopan keskuspankki on politiikkansa kanssa puun ja kuoren välissä. Euroalueen finanssi-, raha- ja rakennepolitiikan viritys on kaukana optimaalisesta. Liian paljon on jätetty rahapolitiikan varaan, jonka seurauksena keskuspankki on joutunut lähtemään tuntemattomille vesille. Euroalueella rahapolitiikan rinnalle on saatava talouskasvua tukevat rakenteelliset uudistukset.

Taulukko 1: Suomen, USA:n ja euroalueen talouskasvu ja inflaatio

	Talouskasvu				Inflaatio			
	2013	2014	2015	2016e	2013	2014	2015	2016e
USA	1,5 %	2,4 %	2,4 %	2,1 %	1,5 %	1,6 %	0,1 %	1,3 %
euroalue	-0,3 %	0,9 %	1,6 %	1,5 %	1,4 %	0,4 %	0,0 %	0,3 %
Suomi	-0,8 %	-0,7 %	0,5 %	0,7 %	1,5 %	1,0 %	-0,2 %	0,5 %

Lähde: FIM, Bloomberg

Vesa Engdahl, S-Pankki Oy

7.4.2016

Suomen talouden kevättodistuksen keskiarvo on edelleen keho

Viime vuosina Suomi on kuulunut euroalueen heikoimmin kasvavien tai eniten taantuvien talouksien joukkoon. Valitettavasti näyttää siltä, että tämä ei tule muuttumaan vuonna 2016. Kolmen perättäisen supistumisvuoden jälkeen taloutemme kääntyi viime vuonna varovaiseen puolen prosentin kasvuun. Tätä voidaan pitää vaatimattomana suorituksena ympäristössä, jossa euroalueen talouskasvu kiihtyi, maailmantalous oli hyvässä vedossa ja heikentynyt euro tuki vientiteollisuutemme hintakilpailukykyä. Toistaiseksi näyttää siltä, ettei Suomi onnistu ponnistamaan kelvolliseen kasvuun vielä tänäkään vuonna. Suomen talouskasvu tullee jäämään kuluvaan vuonna alle yhteen prosenttiin. Tätä ei voi kehua hyväksi suoritukseksi parhaalla tahdollakaan. S-Pankki odottaa maamme kokonaistuotannon kohoavan 0,7 prosenttia vuonna 2016.

Viime syyskuussa S-Pankki ennusti maamme kokevan tänä vuonna maltillisen suhdannekäänteen ja pääsevän positiiviselle kasvu-uralle, joskin epäilimme kokonaistuotantomme kohoavan huomattavasti hitaammin kuin euroalueella keskimäärin. Tuolloin ennustimme 0,8 prosentin kasvua vuodelle 2016, joten nyt päivitetty ennustemme ei poikkea tästä olennaisesti. S-Pankin syyskuun ennusteen tapaan taloutemme hienoinen piristyminen viime vuodesta perustuu oletukseen yksityisen kulutuksen kasvusta, investointien pienestä vahvistumisesta sekä vientikysynnän maltillisesta kohoamisesta ja nettoviennin tuomasta positiivisesta vaikutuksesta talouskasvuun. (Taulukko 2)

Vuosia jatkuneen heikon kokonaistuotannon kehityksen takia investointeja on tehty pitkään selvästi pääoman kulumista vähemmän monella sektorilla. Investoinnit pysyvät edelleen vähäisinä, mikä tarkoittaa tuotantokapasiteettimme supistumista. Kauan jatkuessaan tuotantokapasiteetin lasku rapauttaa maamme talouskasvun edellytykset. Vaarana on, että taloutemme kasvaa väkisinä kutiaasti pidemmän aikaa, elintasomme laskee ja hyvinvointivaltion rahoittaminen käy haastavaksi.

Talouskasvu riippuu kahdesta tekijästä: tuottavuuden kasvusta ja työpanoksesta. Suomen väestö ikääntyy ja työikäinen väestö supistuu tulevina vuosina. Työvoiman supistuminen heikentää vääjäämättä potentiaalia taloutemme kasvuille. Sitten finanssikriisin myös tuottavuuskehityksemme on romahtanut, koska tietoteknologiasektori on supistunut voimakkaasti. Jatkossa tuottavuutemme ei enää oleteta kehittyvän lähestulkoonkaan samoin kuin menneinä vuosikymmeninä – ei ainakaan ilman erityisiä panostuksia koulutukseen, innovaatiotoimintaan sekä tutkimukseen ja kehitykseen.

Maamme talouden odotetaan kasvavan vuosittain vain prosentin tai hieman alle seuraavien parin vuosikymmenen ajan. Nykyinen hyvinvointiyhteiskuntamme ja sosiaalipalvelumme on kuitenkin viritetty mitä enimmässä määrin jatkuvan talouskasvun varaan. Tämän takia tarvitsemme pitkälle meneviä talousuudistuksia maamme talouden kasvupotentiaalin turvaamiseksi, kansalaisten köyhtymisen estämiseksi ja hyvinvointivaltion – joskin joka tapauksessa nykyistä suppeamman – rahoittamiseksi.

Taulukko 2: Suomen talousennuste

	2015	2013	2014	2015	2016e
	Käyvin hinnoin, mrd. €				
Bruttokansantuote	207,2	-0,8	-0,7	0,5	0,7
Tuonti	76,6	0,5	0,0	-0,4	0,4
Vienti	77,3	1,1	-0,9	0,6	1,3
Yksityinen kulutus	115,6	-0,5	0,6	1,4	0,7
Julkinen kulutus	50,9	1,1	-0,3	-0,9	0,1
Yksityiset investoinnit	33,8	-6,6	-3,1	-1,0	1,0
Julkiset investoinnit	8,3	2,6	-0,6	-1,2	0,2

Lähde: Tilastokeskus, FIM

Vesa Engdahl, S-Pankki Oy

7.4.2016

Yksityinen kulutus ei tue taloutta enää yhtä vahvasti kuin viime vuonna

Vuonna 2015 yksityisen kulutuksen kasvu osoittautui odotettua vahvemaksi. Kotitalouksien ansiotulot nousivat runsaan prosentin samalla, kun negatiivinen inflaatio kohensi ostovoimaa. Myös työllisyyden heikkenemisen pysähtyminen tuki yksityistä kulutusta. Kulutusta siivittivät pankkien kampanjoimat asuntolainojen lyhennysvapaajaksot sekä romutuspalkkioiden ja alennusten vauhdittama uusien autojen kauppa. Tänä vuonna eväät samanlaiseen kulutuksen kasvuun puuttuvat. S-Pankki ennustaa yksityisen kulutuksen kasvavan vain 0,7 prosenttia tänä vuonna, mikä on puolet viime vuoden kasvuvauhdista. Pääasiallinen syy löytyy ansiotason ja eläkkeiden nousun hidastumisesta. Myös inflaatio – vaikka se pysyttelee edelleen hyvin hitaana – kiihtyy vuotta aiemmasta syöden palkansaajien ostovoimaa. Kotitalouksien säästämisasteen uskomme pysyvän negatiivisena. Alkaneena vuonna yksityinen kulutus kasvaa osin säästöjä syömällä.

S-Pankki uskoo investointien pohjan olevan käsillä. Vuonna 2015 sekä yksityiset että julkiset investoinnit supistuivat, mutta tänä vuonna ennustamme yksityisten investointien kääntyvän varovaiseen kasvuun erityisesti rakentamisen lisääntymisen siivittämänä. Julkisen kulutuksen ennakoimme pysyvän lähellä viime vuoden tasoa. Kokonaisuudessaan kotimainen kysyntä vahvistuu tukien maamme bruttokansantuotteen (BKT) kasvu. Kasvustaan huolimatta kotimaisen kysynnän vahvistuminen on varsin vaatimatonta, joten taloutemme ei tämän turvin ole ponnistamassa vahvaan elpymiseen. Hitaan talouskasvun ja vaatimattoman työllisyystilanteen takia kustannuspaineet pysyvät maassamme alhaisina ja inflaatio hitaana. Odotamme kuluttajahintojen nousevan 0,5 prosenttia vuonna 2016.

Talouden varovaisesta elpymisestä huolimatta työmarkkinatilanne säilyy edelleen heikkona. Odotamme tilanteen kuitenkin vakautuvan vuoden aikana ja Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaisen työttömyysasteen pysyvän 9,4 prosentissa, eli samalla tasolla kuin vuonna 2015 keskimäärin. (Kuva 1)

Kuva 1: Työmarkkinat säilyvät edelleen heikkoina, joskin odotamme työttömyysasteen vakautuvan vuoden 2015 tasolle

Lähde: Reuters Datastream

¹ Yhteneväisestä kansainvälisestä tilastointitavasta johtuen Tilastokeskuksen julkaisemat työttömyysluvut ovat käyttökelpoisia ja tarpeellisia verrattaessa Suomen työttömyysastetta muihin. Maamme todellisesta työttömyysstilanteesta ne luovat kuitenkin liian ruusuisen kuvan. Tilastokeskuksen luvut ovat varmasti tilastollisesti tosia, mutta työ- ja elinkeinoministeriön työttömyysluvut vastaavat enemmän taloudellista todellisuutta. Ministeriön työnvälitystilaston mukaan helmikuussa 2016 Suomessa oli 360 972 työtöntä työnhakijaa, mikä vastaa 13,7 % työvoimasta samalla, kun Tilastokeskuksen työvoimatutkimus kertoi työttömyysasteen olleen 9,4 %. Suomalaisessa talouskeskustelussa tulisikin puhua mieluummin 13–14 % työttömyydestä kuin hieman yli 9 % työttömyysasteesta. Ero lukujen välillä selittyy tilastointimenetelmillä. Ministeriön luvut perustuvat työ- ja elinkeinotoimistojen rekistereihin eli ne kertovat työttömäksi ilmoittautuneiden ihmisten todellisen määrän kunakin kuukautena. Tilastokeskuksen työvoimatutkimus on puolestaan kyselytutkimus, jossa otoksen perusteella arvioidaan kokonaistyöttömyys ja jossa työttömiksi luokitellaan vain aktiiviset työnhakijat, jotka ovat etsineet työtä neljän viime viikon aikana. Tämä tilastointitapa siirtää monet piilotyöttömiksi.

Vesa Engdahl, S-Pankki Oy

7.4.2016

Heikentyneen euron ja euroalueen talouden vahvistumisen tuoma noste jää vaatimattomaksi

Suomen talous kasvoi viime vuonna 0,5 prosenttia. Koska euroalueen talouskasvu vahvistui ja euro heikentyi, viennistä toivottiin tukevaa nostetta taloudellemme viime vuonna. Tämä jäi kuitenkin pitkälti toteutumatta. Sen sijaan yksityinen kulutus kasvoi selvästi ennakoitua enemmän, minkä ansiosta kotimaisesta kysynnästä muodostui keskeisin kokonaistuotannon kasvua tukeva voima investointien ja julkisen kulutuksen supistumisesta huolimatta.

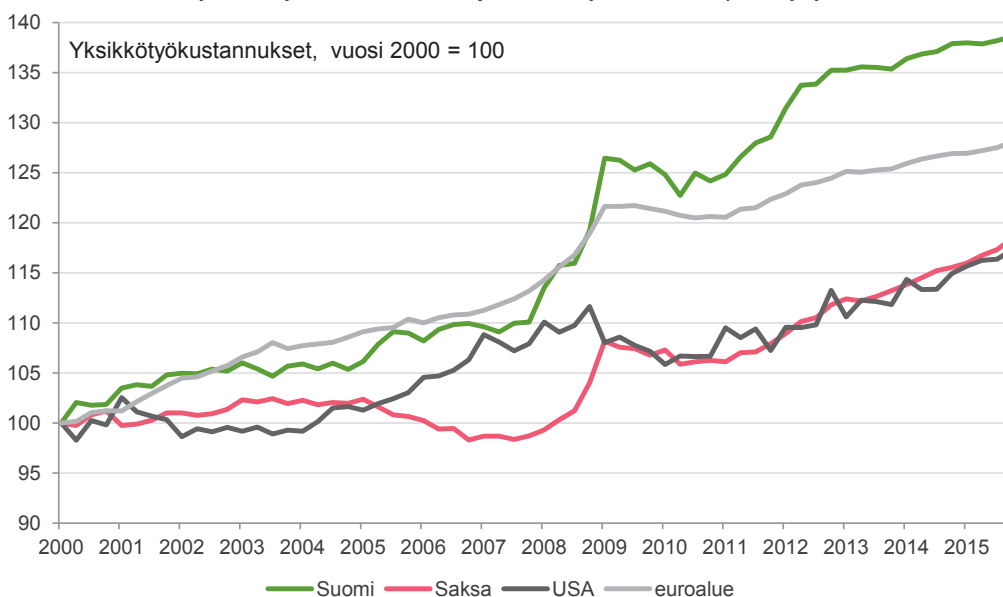
Suomen talouden käänneet ovat historiassa seuranneet varsin tiiviisti ympäröivän maailman kehitystä. Kun maailmantalous taantunut, Suomen taloudella on ollut tapana mennä huonosti ja kun kansainvälisellä taloudella on ryhtynyt menemään hyvin, Suomenkin talous on piristynyt. Tämä ei toki ole ollut yllättävää, sillä Suomi on avotalous, jolla viennin osuus bruttokansantuotteesta on lähes 40 prosenttia. Olemme siis vientivetoinen maa, jota muun maailmantalouden kehitys heilauttaa herkästi.

Historiallisesti yleinen kaava on ollut myös se, että laskusuhdanteissa maamme talous on sukeltanut muita maita jyrkemmin ja noususuhdanteissa kasvanut puolestaan muita ripeämmin. Tämä johtuu lähinnä siitä, että vientimme koostuu ensi sijassa investointihyödykkeistä, joiden kysyntä on erittäin suhdanneherkkää. Näiden hyödykkeiden kysyntä tyssää rajusti talouden taantumissa. Lähtökohtaisesti tämä vientimme ja koko taloutemme kasvuun liittyvä peruskuvio on viime vuosina edelleen pitänyt kutinsa Suomen talouden suunnan, mutta ei vauhdin osalta. Vuodesta 2012 taloutemme on kasvanut maailmaa ja muuta euroaluetta heikommin, vaikka kokonaistuotantomme muutokset ovatkin seurailleet kansainvälisen talouden kehityssuuntia. Tänä vuonna S-Pankki odottaa kokonaistuotannon ja vientimme kehityksen noudattavan edelleen tätä kaavaa.

Ennustamme globaalin kasvun tukevan kuluvana vuonna maamme viennin kasvua, mutta nousu jäänee vaisuksi investointihyödykkeiden kysynnän laimeuden takia. Toinen vientivetoista suhdannekäännettä jarruttava tekijä on Suomen elektroniikka-, metsä- ja konepajateollisuuden massiivinen rakennemuutos ja tuotantokapasiteetin supistuminen, jonka takia maailmantalouden ja kansainvälisen kaupan kasvu eivät tuo enää samanlaista nostetta maamme taloudelle kuin aiemmin. Kolmanneksi suhteellisilla yksikkötyökustannuksilla mitattu kilpailukyky on heikentynyt merkittävästi ja yhtäjaksoisesti keskeisiin kilpailijamaihin nähden jo runsaat puolitoista vuosikymmentä. Tällä hetkellä Suomessa tapahtuvan tuotannon arvon suhde kustannuksiin ei ole yleisesti ottaen kilpailukykyinen. Tämän takia häviämme mitä todennäköisimmin markkinaosuuksia maailmanmarkkinoilla ja vientimme kasvu jää kansainvälisen kaupan kasvua hitaammaksi. Näistä syistä johtuen – vaikka vientimme kasvaisikin – vientikysynnästä ei ole taloutemme pelastajaksi tänä vuonna. (Kuva 2)

Jotta Suomi pääsisi jossain vaiheessa nauttimaan vientikysynnän tuomasta nosteesta, tarvitsee maamme pitkälle meneviä talouden rakenneuudistuksia. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen tavoitteleman yhteiskuntasopimuksen vesittäminen ja toteuttamisen siirtyminen yhä kauemmas tulevaisuuteen on harmillista kuultavaa. Suomi tarvitsisi erityisesti nykyistä joustavimmat työmarkkinat. Julkisten menojen paisuminen ja kyvyttömyys viedä eteenpäin julkisen sektorin tehostamishankkeita eivät myöskään edistä pyrkimystä viedä Suomea kohti kilpailukykyistä ja tehokasta markkinataloutta. Myös hallituksen leikkaukset koulutuksesta ovat surullisia, sillä juuri nyt maamme tarvitsisi erityisiä panostuksia koulutukseen, tutkimukseen ja kehitykseen, jotta loisimme suotuisat perusedellytykset aiempaa paremmalle tuottavuuden kasvuille.

Kuva 2: Suomessa yksikkötyökustannusten raju nousu syö viennin kilpailukykyä

Lähde: Reuters Datastream

Vesa Engdahl, S-Pankki Oy

7.4.2016

Sokea Reettakin näkee Suomen vaikeudet

Sokea Reettakin näkee, että Suomen talouden pitkän aikavälin kasvuedellytykset ovat heikot ja että rakenneuudistusten puute rasiittaa kasvupotentiaaliamme. Tällä hetkellä Suomella on kiire luoda aiempaa parempi teollisuuden kasvualusta, jonka varaan on mahdollista rakentaa uutta tuotantokapasiteettia tietoteknologia- ja metsäsektorilta poistuneen tilalle. Samalla julkinen taloutemme on syytä sopeuttaa aiempaa matalampaan verotulopohjaan.

Taloukasvumme heikkous ei johdu tätä nykyä niinkään suhdanneluonteisista tekijöistä vaan pikemminkin talouden rakenne-ongelmista. Teemme virheen, mikäli siirrämme taloutemme kipeästi kaipaamia rakennemuutoksia tuonemmaksi jollain verukkeella. Suhteellisilla yksikkötyökustannuksilla mitattuna maamme kilpailukyky on heikentynyt yhtämittaisesti keskeisiin kilpailijamaihin nähden vuosituhannen vaihteesta lähtien, julkinen sektorimme on paisunut talouden kokoon suhteutettuna liian suureksi ja verotuksemme on yksi maailman kireimmistä vähentäen halukkuutta työntekoon ja yrittämiseen.

Julkisen sektorin tulot ja menot on saatava lähemmäs tasapainoa. Verojen kiristys julkisen talouden tasapainottavana tekijänä on kuitenkin parasta unohtaa. Suomen kokonaisveroaste on nykyisin lähemmäs 45 prosenttia suhteessa BKT:hen, mikä on yksi korkeimmista läntisissä teollisuusmaissa. Talouden aktiviteetin tukemisessa paras teho saataisiin mitä todennäköisimmin veroja alentamalla, sillä se tukee kotitalouksien ostovoimaa, kotimaista kysyntää ja talouden dynamiikkaa yhdessä rakenneuudistusten kanssa. Julkisen talouden tasapainottaminen olisi suotavaa tehdä julkisia menoja leikkaamalla ja toimintoja tehostamalla. Tosiasia tosin on, ettei helppoja leikkauskohteita ole. Mikäli julkista talouttamme halutaan sopeuttaa tehokkaasti ja merkittävästi, joutuvat poliitikkomme puuttumaan suuriin menoeriin ja tunkeutumaan hyvinvointivaltiomme ytimeen – tulonsiirtoihin sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kuluihin. (Kuva 3)

Nykyisellään Suomessa julkisten menojen osuus on noin 58 prosenttia bruttokansantuotteeseen suhteutettuna, mikä on korkein suhteellinen osuus läntisissä teollisuusmaissa. Liian laaja julkinen sektori syö taloukasvupotentiaaliamme. Kaikkia julkisia menoja ei kategorisesti voida kuitenkaan laittaa samaan koriin ja sanoa niiden aina rajoittavan taloukasvua. On olemassa sekä hyödyllisiä että haitallisia julkisia menoja. Muun muassa koulutukseen, lasten varhaiskasvatukseen ja infrastruktuuri-investointeihin liittyvät julkiset menot lähtökohtaisesti tukevat taloukasvua. Sen sijaan muun muassa tulonsiirrot kuuluvat niihin haitallisiin menoihin, jotka heikentävät taloukasvupotentiaalia. Tulonsiirrot, joita kaiken kaikkiaan pitäisi tarkastella yhteiskunnassamme kriittisesti, pitävät sisällään muun muassa opintotuet, lapsilisät, asumis- ja toimeentulotuet, työttömyysturvan, vanhuuseläkkeet sekä yritysten ja elinkeinoharjoittajien saamat tukipalkkiot ja suorat yritystuet. (Kuva 4)

Maamme kansainvälisen kilpailukykyyn palauttaminen on nostettava talouspolitiikan agendalla erittäin korkealle kotimaisen kysynnän kasvuedellytysten parantamisen ohella. Yksikkötyökustannusten kasvun hillitseminen ja kansainvälisen kilpailukykyemme turvaaminen edellyttävät erittäin tiukkaa palkkamalltia vuosiksi eteenpäin. Kotimarkkinoiden kasvun edellytysten turvaamiseksi palkansaajien ostovoimaa ei kuitenkaan ole vara heikentää. Tämä peräänkuuluttaa palkkaverotuksen keventämistä. Palkkamallti täytyy pystyä kompensoimaan alentamalla verotusta niin, etteivät kotitalouksien reaalitytulot supistu vaan kuluttajien ostovoiman koheneminen turvataan. Verouudistus tarkoittaisi verotulojen supistumista ja vaatisi näin ollen julkisen sektorin koon pienentämistä, jotta julkisen talouden vakaustavoitteista onnistutaan pitämään kiinni.

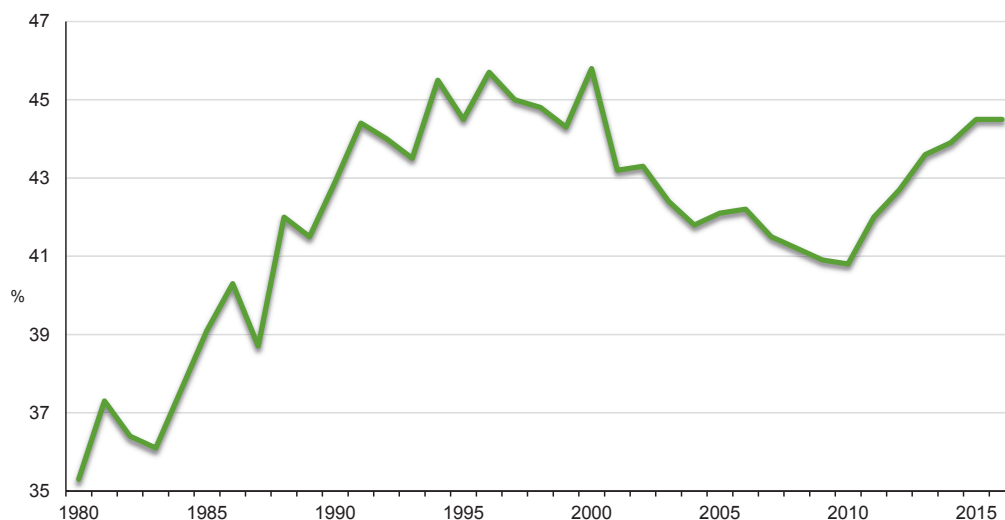
Julkista taloutta sopeutettaessa menoleikkauksien ohella erityistä huomiota tulisi kiinnittää myös resurssien kohdentamiseen. Suomen kohdalla jakaumaa olisi muutettava niin, että resursseja suunnattaisiin enemmän investointeihin, koulutukseen, T&K-toimintaan ja innovaatioihin. Samalla kustannuksia on leikattava tulonsiirroista ja hyvinvointivaltion menoista. Tällä hetkellä hallituksemme on valitettavasti lähtenyt leikkaamaan panostuksia koulutuksesta, tutkimuksesta ja kehityksestä. Suomen kohdalla surullista on, että aina 1990-luvun puolivälistä lähtien satsaukset koulutukseen ovat lisääntyneet huomattavasti kokonaistuotannon kasvua hitaammin, kun taas sosiaalipalvelujen ja terveydenhuollon menojen kasvu on ollut merkittävästi taloutemme kasvua nopeampaa.

Maassamme tulisi toteuttaa laaja kirjo rakenteellisia uudistuksia, joilla vaikutetaan tehtävän työn määrään ja tuottavuuteen. Suomessa tulisi harkita työajan lisäämistä ilman palkankorotuksia, mutta samalla olisi tärkeää lisätä työelämän joustoja, muun muassa paikallista sopimista. Kansainvälisen kilpailukykyyn takaamiseksi vientisektorimme pitäisi olla päättävässä asemassa palkoista sovittaessa niin, että palkankorotukset olisivat linjassa vientisektorin tuottavuuskehityksen kanssa koko kansantaloudessa. Julkisen sektorin tehostaminen ja tuottavuuden kohentaminen on myös nostettava agendalla korkealla samoin kuin eläkeiän korottaminen. Ihmisiä pitäisi kannustaa tekemään töitä pidempään – aloittamaan työuransa nykyistä nuorempina ja työskentelemään vanhemmiksi ennen eläkkeelle jäämistään.

Vesa Engdahl, S-Pankki Oy

7.4.2016

Kuva 3: Suomen kokonaisveroaste (%/BKT) on kohonnut nopeasti ja on huomattavasti korkeampi kuin euroalueella tai OECD-maissa keskimäärin

Lähde: Tilastokeskus, Valtiovarainministeriö

Kuva 4: Suomessa julkiset menot jatkavat paisumistaan kokonaistuotantoon suhteutettuna (%/BKT) – olemme kohonneet maaksi, jolla on maailman suurimmat julkiset menot taloutensa kokoon nähden

Lähde: Tilastokeskus

Vesa Engdahl, S-Pankki Oy

7.4.2016

Materiaalin laatija:

- S-Pankki-konserniin kuuluva FIM Varainhoito Oy (Y-tunnus 0979133-9), päätoimiala: sijoitusrahastojen hallinnointi sekä omaisuudenhoito ja siihen läheisesti liittyvät palvelut (jäljempänä "FIM") Yhteystiedot: Pohjoisesplanadi 33 A, 00100 Helsinki, Asiakaspalvelu 09-61346250, www.fim.com.
- Yhtiö on merkitty Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämään kaupparekisteriin ja yhtiöllä on sijoitusrahastolain mukainen toimilupa.
- Yhtiön toimintaa valvova viranomainen on Finanssivalvonta (Snellmaninkatu 6, PL 103, 00101 Helsinki, www.finanssivalvonta.fi)

Tässä materiaalissa esitetyt tiedot ovat luonteeltaan informatiivisia eikä niitä tule pitää kehotuksena yksittäistä rahoitusvälinettä koskevien liiketoimien toteuttamiseen. FIM ei vastaa toimenpiteistä, jotka on tehty tämän materiaalin perusteella. Sijoitustoimintaan liittyy aina taloudellinen riski ja asiakas vastaa siten itse omien sijoituspäätönsä taloudellisista tuloksista sekä näiden vaikutuksesta asiakkaan verotukseen. Tuotto voi jäädä saamatta ja sijoitetun pääoman voi jopa menettää. Rahoitusvälineen mennyt kehitys ei välttämättä ohjaa tulevaa kehitystä. Ennen sijoituspäätöksen tekemistä asiakkaan on syytä tutustua huolella sijoitusmarkkinoihin ja eri sijoitusvaihtoehtoihin. Asiakkaan tulee tarvittaessa kääntyä oman veroasian-tuntijansa tai muun liiketoimintaa tai sijoituspalvelua konsultoivan asiantuntijan puoleen. Verotukseen liittyvistä asioista saa myös lisätietoa osoitteesta www.vero.fi.

Tämä materiaali ei ole finanssimarkkinoita koskevan sääntelyn mukainen sijoitustutkimus, vaan FIMin valmistamaa markkinointiaineistoa, eikä tämän materiaalin valmistamiseen siten sovelleta sijoitustutkimuksen riippumattomuutta koskevia säännöksiä ja tähän sääntelyyn sisältyviä kaupankäyntirajoituksia. Tämän materiaalin mukaiset tiedot eivät ole myöskään sijoituspalvelulain mukaista sijoitusneuvontaa. Materiaalin valmistamisessa ei ole otettu huomioon vastaanottajan taloudellista tilannetta tai muita henkilökohtaiseen tilanteeseen liittyviä olosuhteita, vaan materiaalin tarkoituksena on antaa yleistä tietoa materiaalin kohteena olevista rahoitusvälineistä / markkinoista / sijoitustoiminnasta ja toimia siten materiaalin kohteena olevien rahoitusvälineiden /markkinoiden / sijoitustoimenpiteiden markkinointimateriaalina.

Finanssimarkkinoita koskevan sääntelyn edellyttämät tiedot palveluntarjoajasta, kuluttajansuojalain mukaiset etämyyntiä koskevat tiedot sekä rahoitusvälineisiin liittyviä riskejä koskevat kuvaukset ovat saatavilla osoitteessa www.fim.com. Asiakasta kehoitetaan tutustumaan näihin tietoihin ennen sijoituspäätöksen tekemistä.

Tämä katsaus on tarkoitettu ainoastaan nimetyn vastaanottajan käyttöön eikä vastaanottajalla ole oikeutta luovuttaa, kopioida, jäljentää tai muuten siirtää tätä ilman FIMin suostumusta kolmannelle osapuolelle. Tämän materiaalin tekijänoikeus © ja kaikki muut immateriaalioikeudet kuuluvat FIMille ja kaikki oikeudet on pidätetty kaikissa maissa. Tätä katsausta tai sen kopioita ei saa levittää Yhdysvaltoihin eikä yhdysvaltalaisille vastaanottajille vastoin Yhdysvaltain laissa asetettuja rajoituksia. Raportin levittäminen Yhdysvalloissa saatetaan katsoa rikkomukseksi näitä lakeja vastaan. FIMin edustajan kanssa käydyt puhelinkeskustelut voidaan tallentaa ja tallenteita voidaan käyttää apuna riitaisuuksien selvittämisessä.